

**ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ» ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ ВНЗ**

*Леонтєва Л.В. к.ю.н., доцент,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

За сучасних умов розвитку вітчизняний та світовий досвід свідчить, що пріоритетом внутрішньої політики більшості розвинених країн є правова охорона та захист невід'ємних прав людини. Це один із критеріїв оцінки цивілізованості та демократичності країни. Згідно з усталеною традицією, одним із таких невідчужуваних прав є право особи на результати своєї інтелектуальної творчої діяльності. Те, чи відповідний захист і ступінь захисту прав інтелектуальної власності, є критерієм для вимірювання наукового та культурного потенціалу країни.

У відповідності до сучасних соціальних потреб підготовка фахівців вищої освіти повинна ґрунтуватися на методологічній основі. Магістри всіх спеціальностей повинні вивчати та володіти не тільки знаннями, вміннями і навичками творчої діяльності у відповідній галузі, а й уміти застосовувати їх. Під час проведення занять з Інтелектуальної власності необхідно підготувати студентів самостійно вирішувати професійні завдання у сфері регулювання правовідносин пов'язаних з інтелектуальною власністю, а саме правильно використовувати норми чинного українського законодавства, вмінні їх застосувати та спрямовувати на виховання культури фахівця. Останнє положення є найбільш актуальною проблемою розвитку вищої національної освіти. Для неї настав період активних пошуків таких дидактичних підходів і засобів, які могли б надати гарантоване досягнення цілей навчання.

Сьогодні на всіх рівнях професійної освіти в країні відбувається

переосмислення поняття кадрового потенціалу, поваги до інтелектуального та творчого потенціалу, ступеня компетентності працівників та їх готовності працювати в сучасних умовах. Велику роль у цьому має відігравати вища освіта – базова, наукова, загальна культура, практична підготовка магістра з урахуванням його особистості, напряму та місця, де відбувається особистість, у формуванні національного інтелекту, який є основою для поглиблене розуміння світової та національної культур, проблем навколишнього середовища, прогресу та досягнень.

Інтеграція України у світове економічне співтовариство, входження до СОТ, приєднання до Угоди TRIPS, участь у базових міжнародних договорах з інтелектуальної власності (Паризькій конвенції з промислової власності, Бернській конвенції з авторського права, договорах Всесвітньої організації інтелектуальної власності та багатьох інших угодах), підписання двосторонніх угод з питань дотримання й захисту прав інтелектуальної власності, а також визнання інноваційного шляху розвитку пріоритетним вимагають значного збільшення потреби фахівців у галузі інтелектуальної власності.

Необхідно виховати широкий спектр висококваліфікованих фахівців з інтелектуальної власності, зосередившись на правовому захисті та захисті прав інтелектуальної власності, розробці систем управління (для економістів), патентоспроможності винаходів, промислових зразків, корисних моделей (для студентів технічних спеціальностей) та здатність проводити юридичну оцінку та комерціалізацію інтелектуальної власності. Це призвело до того, що провідні навчальні заклади країни викладають такі предмети, як інтелектуальна власність.

Науково-методологічні та теоретичні підходи відносно формування та розвитку інфраструктури сфери інтелектуальної власності є важливою складовою національної інноваційної системи, яка формує економіко-правові засади розвитку економіки інтелектуальної власності.ю;

Саме вивчення такої дисципліни, як Інтелектуальна власність у студентів повинні з'явитися навички та вміння:

- надавати правову характеристику регулюванню та управлінню процесами, які забезпечують ефективне функціонування системи створення, правової охорони, використання та захисту об'єктів інтелектуальної власності;

- розбиратися в нормативно-правовому забезпеченні та механізмах реалізації процесу розпорядження та управління правами інтелектуальної власності, договірних відносин (у тому числі з іноземними елементами) у сфері наукової та науково-технічної діяльності відповідно до національного законодавства України;

- вміти сформулювати рекомендації та пропозиції щодо вдосконалення українського законодавства та правозастосовчої практики у сфері захисту інтелектуальної власності (авторських та суміжних прав, патентного права та ін.), з урахуванням загальноновизнаних міжнародних та європейських методів і стандартів;

- навчитись застосовувати та реалізовувати механізми захисту суб'єктивних авторських права і суміжних прав в інформаційному середовищі, із застосуванням юрисдикційних та неюрисдикційних форм захисту, включаючи судовий порядок, а саме мати розуміння відносно визначення юрисдикції судових органів щодо розгляду спорів, пов'язаних з порушенням або оспорюванням суб'єктивних прав пов'язаних з інтелектуальною власністю;

- вміти аналізувати практику щодо застосування механізмів захисту порушених, оспорених прав пов'язаних з інтелектуальною власністю ;

- відносно окремих видів об'єктів інтелектуальної власності розуміти, як саме реалізується державна політика, спрямована на ефективну комерціалізацію об'єктів інтелектуальної власності (медицина, фармації та ін.)

- вміти правильно застосовувати пріоритети під час висвітлення інтересів суспільства стосовно охорони та захисту прав інтелектуальної власності;

- визначати розміри збитків, завданих порушенням прав на об'єкти авторського і суміжного права, патентного права та пов'язаних з ними комп'ютерними програмними та використанням піратських дисків, літературними, науковими, аудіовізуальними творами, фонограмами, онтрафактною продукції, що містить об'єкт авторського і суміжного права, промислові зразки, топографічні схеми, торговельні марки і т. д.

- вивчити нормативно-правове забезпечення розпорядження майновими правами на об'єкти патентного права в окремих сферах суспільного життя в Україні.

Крім того, вимагає удосконалення й напрям підготовки наукових кадрів та спеціалістів-практиків. Зокрема, право інтелектуальної власності можна розглядати як галузь юридичної науки, що вивчає права на певні результати творчої діяльності у виробничій, науковій та художній сферах, а також інші права інтелектуальної власності та правову охорону інтелектуальної власності, визначені українськими кодексами та законодавством. Теоретичні та історико-правові аспекти інтелектуальної власності захист прав інтелектуальної власності в їх матеріальному змісті та процесуальних формах; наукознавчі проблеми права інтелектуальної власності.

Підводячи підсумок, можемо сказати, що вивчення саме такої дисципліни, як Інтелектуальна власність, передбачається визначення поля дослідження у правовому вимірі у сфері інтелектуальної власності. Його специфікою буде комплексний характер відносин. Поєднання методів, притаманних регулюванню публічного та приватного права. Це певною мірою притаманне і господарському праву, яке також має свої особливості у сфері методів регулювання. Крім того, в рамках права Інтелектуальної

власності бажано поєднати як матеріальний зміст дисципліни, а отже, і права на об'єкти інтелектуальної власності, так і процесуальні форми вираження, здійснення, охорони та захисту прав пов'язаних з об'єктами, які охороняються. Крім того, права інтелектуальної власності повинні також включати конституційні принципи визначення прав на результати інтелектуальної творчої діяльності. Сюди також входять адміністративні та фінансові інструменти, що використовуються в процесі захисту прав пов'язаних з інтелектуальною власністю.

Такий комплексний підхід може забезпечити всебічне роз'яснення правових питань, що виникають у процесі набуття, здійснення та припинення прав відносно об'єктів інтелектуальної власності. У цілому ж розв'язання зазначених вище проблем дозволить сприяти процесу фахової підготовки кваліфікованих кадрів з інтелектуальної власності.

Література

1. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011р. № 2939-VI, Дата оновлення: 19.02.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (Дата останнього звернення 14.11.2022).

2. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI, Дата оновлення: 27.10.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> (Дата останнього звернення 14.11.2022).

3. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 р. № 222-VIII, Дата оновлення: 19.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text> (Дата останнього звернення 14.11.2022).

4. Леонтєва Л.В. Деякі особливості правового регулювання майнових і немайнових прав інтелектуальної власності. *Юридичний науковий електронний журнал* No11, 2021 с.54-58. URL www.lsej.org.ua

5. Леонтєва Л.В. Правова охорона торговельної марки в Україні на рівні національного законодавства. *Економіка. Фінанси. Право.* No 11, 2021 URL: www.epf.in.ua